

[Hartvig Frisch.]

tisk Land ikke blot vilde vælge Folketinget, altsaa den demokratiske Forsamling, som Udtryk for Folkets Vilje, men at man ogsaa ved direkte Valg vilde vælge Ministeriet; det vilde svare til, at man lod Afgørelsen af selve de saglige Kvalifikationer, der skal til for at udføre de forskellige Virksomheder, hvile direkte i Befolkningens Haand. Jeg synes, det er meget begribeligt, at man i Demokratierne rundt om i Verden har fundet det absolut nødvendigt, demokratisk set, at have en Forsamling, udgaaet ved direkte Valgret af Folkets Vilje; men at vælge et Ministerium paa den Maade, dertil er man dog ikke gaaet, og efter min Mening begribeligt nok, fordi der her er ganske andre — saglige — Spørgsmaal, der vil være meget væsentlige, og det er et Erfarings-spørgsmaal, som ogsaa vil være meget væsentligt. Jeg tror derfor, man kan sige, at Retsforbundets Forslag, som det her er fremsat, gaar den gale Vej.

Hvad angaar Spørgsmaalet om selve Valgmaaden, er jeg jo nok klar over, at det er en Generalprøve paa den specielle Retsforbundsvalgmaade, som jeg navnlig kender fra Diskussionindlæg, idet man f. Eks. i Diskussioner om Spørgsmaalet Demokrati og Diktatur siger, at Retsstaten nok vil kunne gaa med til en Diktator, men han skal kunne afsættes ved Postkort, som man indsender. Her har man altsaa et Forslag om en Radioledelse, der ogsaa, om jeg saa maa sige, skulde kunne vælges ved Postkort, men der staar ganske vist, at den skal være valgt for fire Aar; den kan ikke, som man skulde vente efter det udmærkede Princip, som jeg ellers forstaar er Retsstatens, afsættes. Det er dog vist en Mangel ved Forslaget; dette med de fire Aar kan vist ikke være helt i Overensstemmelse med Retsforbundets Tanke.

Det er min Overbevisning, at hvis man vilde prøve at praktisere dette, vilde det ende i noget fuldkommen kaotisk, for det betyder jo, at man ved Valget af de 15 Medlemmer kan stemme paa en hvilken som helst Person, og da der er 600 000 Vælgere og de kan stemme paa en hvilken som helst Person, vil det sige, at man alene ved Ordningen af dette Valg maatte lave et Kartotek for i første Omgang at kunne se, hvem der er stemt paa. Det fremgaar af Lovforslaget, at der saa ogsaa maa være en anden Omgang, hvori der skal stemmes. Det forekommer mig, at dette er en meget uheldigt formuleret Bestemmelse, idet der staar, at Vælgere, hvis Kandidater i første Omgang ikke opnaaede Valg, har Ret til

paa ny at afgive Stemme. Hvordan skal det afgøres, hvem af de 600 000 der falder ind under denne Bestemmelse: „Vælgere, hvis Kandidater ikke opnaaede Valg“? (Axel Dam: Det blev sagt i Forelæggelsestalen). Ja, men det vil altsaa sige, at man efter den første Stemmeafgivning maa have endnu en meget indviklet Prøvelse for at konstatere, hvilke Vælgere der skal stemme i anden Omgang.

Naar det saa er afgjort, hvem der er valgt, skal hver af de valgte 15 Medlemmer ved Afgørelserne have Indflydelse i Forhold til det Antal Stemmer, de repræsenterer. Nu kender de fleste af os jo nok, hvordan man forhandler i et Raad eller et Udvalg — vi har jo saadanne 15 Mands Udvalg her i Rigsdagen; men det er dog en ejendommeligt Situation, man kan komme ud for, hvis man f. Eks. tænker sig, at en enkelt af disse 15 vil blive udstyret med en saadan Stemmekraft, at han — rent tankemæssigt set — ikke blot kan veje nogle af de andre op, men kan veje saa mange op, at han har Flertal. Det er jo ikke utænkeligt. Jeg tror, at hvis man vilde gennemføre dette som en Ordning for den danske Statsradiofoni, vilde man komme ud i rent paradiske Tilstande; men jeg forstod jo paa det ærede Medlem, at dette med den særlige Valgmaade var indføjet som en Prøveballon, fordi man i saa mange Diskussioner har talt om dette velsignede Forslag og derfor ogsaa gerne vilde se at faa det frem, saa det kom ind i en Realitetsdebat. Men jeg tror ærlig talt ikke, det vil lykkes. Der vil næppe kunne samles nogen som helst Tilslutning fra anden Side til en Ordning, der vil kunne medføre saa kaotiske Valgforhold.

Jeg skal derfor slutte med at udtale min Glæde over, at de Udtalelser, der blev fremsat af den højtærede Minister, pegede i Retning af, at der var Interesse for at faa en Nyordning. Der er ogsaa i Spørgsmaalet om det direkte Lyttervalg noget, som har min Interesse, for saa vidt som det forekommer mig, at direkte Lyttervalg vil være at foretrække for en Fortsættelse af det Klubvalg, vi hidtil har haft. Men derudover kan jeg ikke anbefale det forelagte Lovforslag.

Hans Jacob Sørensen: Ogsaa jeg glæder mig over den Udtalelse, den højtærede Minister fremsatte, at han kunde tænke sig, at Spørgsmaalet Valgmaaden for Lytterrepræsentanterne i Radioraadet blev taget op til nærmere Prøvelse og Drøftelse, og jeg kan ogsaa paa mit Partis Vegne sige, at vi gerne tager Spørgsmaalet